

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Realizováno za finanční podpory ESF a státního rozpočtu ČR
v rámci v projektu *Zkvalitnění a rozšíření možností studia
na TUL pro studenty se SVP* reg. č. CZ.1.07/2.2.00/29.0011

Správnost XML dokumentu

Správně strukturovaný dokument

- v originále **well-formed**
- dokument dodržuje syntaktická pravidla XML:
  - má jeden kořenový prvek, prvky jsou správně ukončeny (vnořeny)
  - správný zápis prvků a entit, hodnoty atributů jsou v uvozovkách atd.
  - správně vytvořené jsou i vložené prvky
- nutný předpoklad pro zpracování v XML nástrojích
- týká se formy, nikoli obsahu/struktury

Správný (validní) dokument

- v originále **valid**
- musí platit:
  - dokument je správně strukturovaný
  - struktura jeho prvků odpovídá definici jazyka (obsahuje přípustné prvky v přípustných vztazích)
- zaručuje korektní zpracování v aplikacích podporujících daný jazyk
- jak definovat jazyk?

Definicje języka

Document Type Definition (DTD)

- definuje jazyk dokumentu
  - jaké existují prvky
  - co mohou obsahovat (a tedy jaká jsou pravidla pro jejich vzájemné vnořování)
  - jaké mají atributy
- zavádí obecnou strukturu
  - neumí datové typy – nelze např. omezit obsah prvku či hodnotu atributu na celá čísla od 1 do 100

Definice prvku

- `<!ELEMENT jméno obsah>`
- *jméno* určuje jméno prvku, musí být jednoznačné
- *obsah* omezuje, co prvek smí a nesmí obsahovat
- dva typy textových obsahů:
  - PCDATA (Parsed Character Data) – text analyzovaný procesorem, expandují se entity,...
  - CDATA (Character Data) – text není analyzován, bere se jako konstanta, jen pro atributy

Jednoduché obsahy

- **EMPTY** – prvek je prázdný
<!ELEMENT br EMPTY>
- **ANY** – prvek může mít libovolný analyzovatelný obsah; vzdáváme se přísnější kontroly
- **(#PCDATA)** – prvek obsahuje text
<!ELEMENT den (#PCDATA)>

Prvek jako obsah

- (prvek) – daný prvek
- (prvek1,prvek2,...) – prvky v daném pořadí
- (prvek*) – libovolný počet těchto prvků
- (prvek+) – alespoň jeden tento prvek
- (prvek?) – nepovinný výskyt daného prvku
- (prvek1|prvek2) – jeden nebo druhý
- pomocí závorek lze operátory aplikovat na více prvků

Příklad: Datum

```
<!ELEMENT datum (den,mesic,rok)>
```

```
<!ELEMENT den (#PCDATA)>
```

```
<!ELEMENT mesic (#PCDATA)>
```

```
<!ELEMENT rok (#PCDATA)>
```

Odpovídající XML:

```
<datum>  
  <den>17</den>  
  <mesic>10</mesic>  
  <rok>2006</rok>  
</datum>
```

Nevalidní (špatné pořadí):

```
<datum>  
  <rok>2006</rok>  
  <mesic>10</mesic>  
  <den>17</den>  
</datum>
```

Příklad: Plné jméno

```
<!ELEMENT plnejmeno (titul*,krestni,dalsikrestni*,prijmeni+,titul*)>  
<!ELEMENT titul (#PCDATA)>  
<!ELEMENT krestni (#PCDATA)>  
<!ELEMENT dalsikrestni (#PCDATA)>  
<!ELEMENT prijmeni (#PCDATA)>
```

```
<plnejmeno>  
  <krestni>Jan</krestni>  
  <prijmeni>Nový</prijmeni>  
</plnejmeno>
```

```
<plnejmeno>  
  <titul>Ing.</titul>  
  <krestni>Emanuel</krestni>  
  <dalsikrestni>Ivo</dalsikrestni>  
  <dalsikrestni>Jan</dalsikrestni>  
  <prijmeni>Kyselý</prijmeni>  
  <prijmeni>Hrozen</prijmeni>  
</plnejmeno>
```

Smíšený obsah

- text i vnořené prvky jako jednu z variant v „nebo“ uvést #PCDATA
- např. nadpis připouštějící text a zvýraznění (vnořený prvek em), to může být víceúrovňové
<!ELEMENT nadpis (#PCDATA|em)*>
<!ELEMENT em (#PCDATA|em)*>

Definice atributů

- `<!ATTLIST prvek jméno typ implicit_hodnota>`
- závěrečná trojice se opakuje pro každý atribut, nebo lze použít několik `<!ATTLIST ...>`
- *prvek* je jméno prvku, jehož atributy definujeme
- *jméno* určuje jméno atributu
- *typ* jeho typ (charakter, nikoli datový typ)
- *implicit_hodnota* poskytuje informace o hodnotě

Typy atributů (1)

- **CDATA** – libovolný (nezpracovávaný) text
- **(hod1|hod2|...)** – výčet přípustných hodnot
- **ID** – jednoznačný identifikátor (definice ident.)
omezení: XML identifikátory nesmí začínat číslicí
- **IDREF** – identifikátor jiného prvku (odkaz na něj)
- **IDREFS** – seznam identifikátorů jiných prvků,
oddělovány mezerami

Typy atributů (2)

- **NMTOKEN** – platné XML jméno (písmena, číslice, -, _, ., :)
- **NMTOKENS** – seznam jmen oddělených mezerami
- **ENTITY, ENTITIES** – jméno entity, seznam entit
- **NOTATION** – jméno notace definované pomocí <!NOTATION...>, nepoužívá se

Implicitní hodnota

- “hodnota” – konkrétní hodnota
- #REQUIRED – atribut je povinný
- #IMPLIED – atribut lze vynechat, implicitní hodnota není definována
- #FIXED “hodnota” – hodnota je neměnná

Příklad: Telefonní seznam

- kořenovým prvkem je **seznam**
- obsahuje libovolné množství prvků **osoba**
- osoba obsahuje **jmeno** a alespoň jedno **cislo**, má také povinný atribut **id** obsahující jednoznačný identifikátor
- **cislo** má nepovinný atribut **typ** s hodnotami „mobil“, „stabil“ nebo „skype“

DTD pro telefonní seznam

```
<?xml version="1.0"?>  
  
<!ELEMENT seznam (osoba*)>  
  
<!ELEMENT osoba (jmeno,cislo+)>  
<!ATTLIST osoba  
  id ID #REQUIRED  
>  
  
<!ELEMENT jmeno (#PCDATA)>  
  
<!ELEMENT cislo (#PCDATA)>  
<!ATTLIST cislo  
  typ (mobil|stabil|skype) #IMPLIED  
>
```

Telefonní seznam – příklad

```
<?xml version="1.0"?>  
  
<seznam>  
  
  <osoba id="elib">  
    <jmeno>Eleonora Líbezná</jmeno>  
    <cislo>123 456 789</cislo>  
  </osoba>  
  
  <osoba id="mojl">  
    <jmeno>Mojmír Luzný</jmeno>  
    <cislo typ="mobil">606 707 808</cislo>  
  </osoba>  
  
</seznam>
```

Definice entit

- **interní entity:**

`<!ENTITY jméno "hodnota">`

`<!ENTITY tul "Technická univerzita v Liberci">`

použití v XML: Naší školou je `&tul;`.

- **externí entity (textové):**

`<!ENTITY jméno SYSTEM "lokátor">`

`<!ENTITY kontakt SYSTEM "doc/kontakt.xml">`

`<!ENTITY jméno PUBLIC`

`"veřejný identifikátor" "lokátor">`

Binární entity

- `<!ENTITY jméno SYSTEM "lokátor" NDATA notace>`
- notace určuje obslužný program
`<!NOTATION notace SYSTEM "program">`
- např.:
`<!ENTITY logo SYSTEM "logo.gif" NDATA gif>`
`<!NOTATION gif SYSTEM "c:/graphic/irfanview/i_view.exe">`
- v podstatě se nepoužívá

Parametrické entity

- zkratky používané přímo v DTD
- `<!ENTITY % jméno "hodnota">`
použití v DTD: `%jméno;`
- příklad – standardní atributy:
`<!ENTITY % stdattr "id ID #IMPLIED
style CDATA #IMPLIED">`
`<!ELEMENT nadpis (#PCDATA)>`
`<!ATTLIST nadpis
%stdattr;
uroven (kapitola|cast|podcast) #IMPLIED
>`

Připojení DTD ke XML

- nejčastější – odkaz na externí soubor:

```
<?xml version="1.0"?>
```

```
<!DOCTYPE seznam SYSTEM "telsez.dtd">
```

- může být uvedeno i přímo v XML souboru:

```
<?xml version="1.0"?>
```

```
<!DOCTYPE seznam [
```

```
  <!ELEMENT seznam (osoba*)>
```

```
  ...
```

```
]>
```

Klady DTD

- **nejstarší definiční jazyk**
  - široce podporován
  - nástroje jsou běžně dostupné
- **jednoduché**
  - v podstatě tři konstrukce:
ELEMENT, ATTLIST, ENTITY

Nedostatky DTD

- **neumí datové typy**
  - velmi omezené možnosti pro definici obsahu prvků a hodnot atributů
- **nepodporuje jmenné prostory**
  - problém při kombinování několika DTD
- **nezvyklá syntaxe**
  - formálně je XML
  - obsahem je vůbec nepřipomíná